

ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ὡς ἀφαστον καὶ τηλαυγὴ λυχινὴν ἐσήριξε τὸν ἥλιον
τὸ κέντρον (1) τοῦ παντός· ὁ παντοδύναμος δάκτυλος
θεοῦ, περίξ δὲ αὐτοῦ ἀρῆκε νὰ περιφέρωνται
ἄλλοι μικρῶν καὶ μεγάλων σωματίων, τὰ ὅποια ὡς
ἀπὸ γόγγυλα δομαζόμεν σφαίρας· ἐκτελοῦσι δὲ αὐταὶ
κινήσεις τὴν μὲν περί ἐκυστάς, ὥστε ἀλλήλοδιαδό-
ντες φωτίζονται μὲν εἰς τὸ πρὸς τὸν ἥλιον ἐστραμμένον
ἄκρον (ἡμέρα) σκοτίζονται δὲ εἰς τὸ ἀντίθετον (ὥς), τὴν
πὲρὶ τοῦ ἡλίου γινομένην κατὰ διαφορὰς ἀποστάσεις
ἐκκεντρότητας, ἡ λοξότητος ἢ ἑλλειψοειδεῖς· ἐκ ταύτης
ἀποτελοῦνται οἱ τέσσαρες καιροί, ἔαρ, θέρος,
ὄψωρον καὶ χειμῶν, ἡ τὸ σύνολον αὐτῶν πάντων
ἐκτελούμενον ἔτος.

Ἐπάρχουσιν ἄρα μικρὰ καὶ μεγάλα ἔτη κατὰ τὸ
ἔτος, ἡ μακρὸν γύρον (δρόμον, ἡ τροχὴν) τοῦ πλανῆ
καθὼς καὶ μικρὰ, ἡ μακρὰ ἡμέραι κατὰ τὸν ὄγ-
κον, ἡ τὴν φωτιζομένην ἐπιφάνειαν· οὕτως ὁ Κρό-
νους καὶ ἄλλοι πλανῆται μεγαλύτεροι τῆς γῆς
ἐκτεταμένον διάστημα περιτρέχοντες ἔχουσιν
ἑκάστης μεγαλύτερον. Κατ' αὐτὸν τὸν λόγον ὡς ἔτος
μετρεῖται νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὴν περίοδον τῆς σελήνης
ἐκτελούμενης ὡς δορυφόρου περίξ τῆς γῆς, καθὼς
ἐκτελεστέται περίξ τοῦ ἡλίου. Καὶ ὅμως τὸ ἔ-
τος τῆς σελήνης, τὸ ὅποιον πρῶτον καὶ κυρίως
ἐπηρεάζεται οἱ ἄνθρωποι κατ' ἀρχάς, γινομένου εἰς 29
ἡμέρας καὶ τινὰς ὥρας ὀνομαζόμεν κοινῶς μῆναι, ἐκ-
τελεστέται δὲ τοιούτων μηνῶν συμπληροῦται τὸ ἔτος· τῆς
γῆς δὲ δώδεκα ὑπάρχουσιν καὶ ἄστρα τινὰ ζώδια
ἐκτελούμενα, ἀντικρὺ τῶν ὁποίων διέρχεται ἡ γῆ κατὰ
τὴν περιτροπὴν της, ἔως οὗ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ ση-
μεῖον, ἡ τὸν αὐτὸν τόπον.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ὑψηλὰς θεωρίας ἀστρονομικὰς
ἐκτελούμενα λέγομεν ὡς ἐν παρόδῳ, παρεκβαίνοντες ἐξ
ἐκτελέσεως τοῦ προκειμένου θέματος· διότι πραγματικῶς
ἐκτελεστέον περὶ τοῦ ἔτους τῆς γῆς ἐπιθυμοῦμεν
εἰπεῖν, καὶ ταῦτα δὲ ἱστορικώτερον, νὰ ἀναφέρωμεν
ὅπως εἰπὴν τινες καὶ τὴν ἡμερονομικὴν τῆς γῆς πε-
ρίοδον εἰς 24 ὥρων γινομένην· διότι κατ' ἄλλον τρόπον
αὐτοὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀπίθανον
ἀντιφάσιν, τὴν ὅποιαν ἀντεποιοῦντο εἰς ἐκκεντρώσεως οἱ Βα-
βυλώνιοι, δηλ. 450.000 ἔτων. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο
τὸ τῶν ἀπλανῶν, εἴτε ἀκινήτων φαινομένων ἀστέρων
(διότι κινεῖνται ἀνεπαίσθητως ὡς πρὸς ἡμᾶς καὶ
ἐκτελεστέον ἔτος ὑπερμήχιον, ἐπειδὴ συμπληροῦται εἰς
20 ἔτη κοινά, ὥστε ὁ πλανήτης αὐτῶν κύκλος
ἐκτελεστέον μίαν λεγόμενον ἐνιαυτόν. Τί θέλει ἄρα γε
εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀπεράντου ταύτης περιτροπῆς;

1) Ὡς πρὸς ἡμᾶς. Ἐπειδὴ μόνος ὁ Θεὸς αὐτὸς
ἐκτελεστέον ἔτος ὑπερμήχιον, ἐπειδὴ συμπληροῦται εἰς
20 ἔτη κοινά, ὥστε ὁ πλανήτης αὐτῶν κύκλος
ἐκτελεστέον μίαν λεγόμενον ἐνιαυτόν. Τί θέλει ἄρα γε
εἶναι τὸ τέλος τῆς ἀπεράντου ταύτης περιτροπῆς;

Θελεῖ ἐκκεντρωθῆναι ὁ κόσμος; Δὲν ἐπαπειλεῖται ἄρα γε
κατατροπὴ αὐτοῦ, ἡ μεταμόρφωσις ὁποιαδήποτε;
Ἀλλὰ τι μᾶς μέλει νὰ ζαλιζώμεθα, ὅταν ὁ κίνδυνος ἀ-
πέχη τόσον; Τί μᾶς ὠφελεῖ νὰ προβλέπωμεν τὰ κα-
κά, ὅταν δὲν θέλωμεν τῷ μάρτυρι;

Ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν ὡς ἐγγίσι πάντες οἱ ἡμᾶς
αὐτοὺς ἀφορᾷ καὶ νομίζεται ὡς βέβαιον, διότι παρὰ πολ-
λῶν καὶ πρὸ πολλοῦ καὶ πολλαχῶς ἀπεδείχθη περὶ
τοῦ πλανήτου, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς αὐτοὶ κατοικοῦμεν.

Τὸ ἔτος αὐτοῦ περατοῦται μὲν συνήθως εἰς 365
ἡμέρας, ἀλλ' ἐνίοτε, δηλ. κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἀριθ-
μοῦμεν 366· διότι ἀκριβέστερον ἡ περίοδος τῆς γῆς γί-
νεται εἰς 365 ἡμέρας, 5 ὥρας καὶ 49 λεπτά· ὅθεν νὰ
τελευταῖα ταῦτα κλάσματα τοῦ χρόνου παραβλέποντες
εἰς τὸν ὑπολογισμὸν χάριν εὐκολίας συναθροίζομεν ἐπει-
τα καὶ συμπληροῦντες μίαν ἡμέραν προστίθεμεν εἰς τὸν
δίσεκτον παρὰ τῶν Ῥωμαίων λεγόμενον χρόνον· διότι ἡ
ἐμβόλιμος αὕτη ἡμέρα ἡ συγχροτουμένη ἐκ τῶν 5 ὥρων
καὶ 49 λεπτῶν προστίθεται πρὸς αὐτὴν μετὰ τῆς 24 Φε-
βρουαρίου, ἥτις ἐλέγετο Ἐκτη (πρὸ τῶν) Καλενδῶν (2)
ἄρα ἡ προστιθεμένη ἐπρεπε νὰ λέγεται εἰς, ἡδὲ Ἐκτη, ἐ-
πομένως· δὲ καὶ τὸ ἔτος ὠνομασθηαυνὸς bis sextus, δηλ.
ἐνιαυτός· δίσεκτος. Ἡμεῖς ὅμως προστίθεμεν τὴν προκει-
μένην ἡμέραν μετὰ τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου, ὅστις
οὕτως 29 ἡμέρας κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος λαμβάνει.

Λέγεται δὲ αὐτὸ Ἰουλιανόν· διότι ὁ Ἰούλιος Καίσαρ
πρῶτος, ὡς μέγας ἀρχιερεὺς, ἡ πομφίξ, διέταξε νὰ
τροποποιηθῇ τοῦ λοιποῦ, καθὼς ἐπόμενον, ὁ ὑπολογισμὸς
τῶν ἡμερῶν, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀστρονόμου τῆς Ἀλεξ.
Σωσιγένοους. Ἀλλὰ καὶ ἡ διόρθωσις αὕτη εὐρήθη ἐπειτα
πραγματῶν· διότι τὸ περίσσευμα τοῦ χρόνου ὡς πρὸς τὴν
περίοδον τῆς γῆς δὲν περιέχει ἐξ ἀκριβῶς ὥρας, ὥστε
εἰς 4 ἔτη νὰ ἀποτελέσωνται ἐν νυχθήμερον (μίαν ἡμέραν)
ἀλλὰ 5 ὥρας 48 λεπτά, 35 δεῦτερα καὶ 30 τρίτα
κατὰ τὸν ἀστρονόμον Ἀαπλὰς, ἡ 5 ὥρας, 48 πρῶτα,
51 δεῦτερα καὶ 6 τρίτα λεπτά καὶ ἄλλους· καθὼς
καὶ ὁ σεληνιακὸς μῆν σύγκειται ἐξ 29 ἡμερῶν 12
ὥρων καὶ 46 λεπτῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐγένετο ἀδιαφόρος
ἡ προσθήκη τῆς παρεμβολίου ἡμέρας εἰς τὸν φεβρουά-
ριον, ἐπερίσσειον ἀναγκάτως κατ' ἔτος 11 σχεδὸν λεπτά
τὰ ὅποια εἰς 4 αἰῶνας (ἐκατονταετηρίδας) ἔπεσον 3
πλεονάζουσιν ἡμέρας.

Νέα ματαβόρῃσις ἀπέβαινεν ἀναγκαιοτάτη· ἐπειδὴ
τὰ περισσότερα λεπτά, τὰ ὅποια ἐπέβαλεν ὁ Καίσαρ
πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 6 ὥρων, ἀπετέλεον μίαν ἡμέ-

(2) Καλενδαὶ ἐλέγοντο αἱ πρῶται τῶν ἡμερῶν
παρὰ τὸ calare ἐκ τοῦ Ε.Λ.Λ. φήματος καλεῖ· διότι τὸ
τάλαια διὰ κύμνος καλούμενος ὁ λαὸς ἐμάνθανε τὴν
πρώτην ἐκάστον μηνὸς ἡμέραν. Συγχρόνως δὲ τότε
ἀνηγγέλλοντο εἰς αὐτὸν καὶ αἱ ἑορταὶ τοῦ μηνός, καὶ
οἱ μέλλοντες τὰ τελεσθῶσιν ἀγῶνες καὶ αἱ δικάσιμοι,
καθὼς καὶ αἱ ἀπαίσεις (nefastes) θεωροῦμεναι, παρ'
αὐτῶν ἡμέραι· ἐπειδὴ δὲ τότε ἐδίδοντο εἰς τόκον τὰ
χρήματα, ὠνομασθη καλενδάριον τὸ βιβλίον τῆς δο-
σοληψίας, μάλιστα δὲ τὸ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν
τόκων.